

Sygn. akt III PK 97/13

POSTANOWIENIE

Dnia 4 marca 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Halina Kiriłło

w sprawie z powództwa J. L.
przeciwko Szkole Podstawowej w S.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 4 marca 2014 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w S.
z dnia 27 lutego 2013 r., sygn. akt VI Pa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w S. wyrokiem z dnia 27 lutego 2013 r. oddalił apelację powódki J. L. od wyroku Sądu Rejonowego – Sądu Pracy w S. z dnia 30 października 2012 r., mocą którego oddalono jej powództwo o odszkodowanie, a w pozostałej części postępowanie umorzono oraz rozstrzygnięto o kosztach postępowania.

Powyższy wyrok został zaskarżony skargą kasacyjną powódki. Skargę oparto na podstawie naruszenia przepisów prawa materialnego, przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie: 1/ art. 52 § 1 pkt 1 k.p., 2/ art. 8 k.p., 3/ art. 56 § 1 k.p., 4/ art. 415, art. 416 i art. 417 k.c. w związku z art. 300 k.p., 5/ art. 6 k.c. w związku z art.

300 k.p., a nadto na podstawie naruszenia przepisów prawa procesowego w postaci: art. 231 k.p.c. i art. 11 k.p.c.

Skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi drugiej Instancji do ponownego rozpoznania; ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz poprzedzającego go wyroku Sądu Rejonowego w S. i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej Instancji do ponownego rozpoznania; ewentualnie o uchylenie obu wyroków i orzeczenie co do istoty sprawy, przez uwzględnienie powództwa w całości, tj. zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki kwoty 12.303,60 zł tytułem odszkodowania wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty i kwoty 24.607,20 zł tytułem świadczenia równego odprawie emerytalnej wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, w każdym przypadku z rozstrzygnięciem o kosztach postępowania.

Jako przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano występowanie w sprawie istotnych zagadnień prawnych, a także oczywistą zasadność skargi. Istotne zagadnienia prawne zostały sformułowane następująco: 1/ czy jest sprzeczne w zasadami współżycia społecznego działanie pracodawcy polegające na stawianiu pracownikowi zarzutu ciężkiego naruszenia obowiązków pracowniczych, w sytuacji gdy działanie pracownika będące przedmiotem zarzutu stanowiło wykonywanie przez pracownika wytycznych swojej przełożonej zgodnie z wieloletnią, utrwaloną u pracodawcy praktyką, akceptowaną przez pracodawcę; 2/ czy fakt, że czyn pracownika uznany za przestępstwo skazującym wyrokiem wydanym w postępowaniu karnym będący podstawą rozwiązania umowy o pracę, zawsze będzie jednoznaczny z ciężkim naruszeniem obowiązków pracowniczych, nawet jeśli czyn ten stanowił wykonywanie przez pracownika wytycznych swojej przełożonej zgodnie z wieloletnią, utrwaloną u pracodawcy praktyką, akceptowaną przez pracodawcę,

W uzasadnieniu wniosku podniesiono, że poza powyższymi przesłankami przedsądu w sprawie istnieje także potrzeba wykładni przepisów prawa budzących wątpliwości.

Rozwijając kwestie istotnych zagadnień prawnych skarżąca wskazała, iż od odpowiedzi na zadane pytania zależy sposób ochrony pracowników wykonujących wytyczne i polecenia pracodawców, pozostające w sprzeczności z prawem, z czego

pracownicy nie zdają sobie sprawy i jednocześnie sposób podejścia do rozwiązywania umów o pracę przez pracodawców, którzy jako podstawą rozwiązania wskazują właśnie czynności będące wykonywaniem przez pracowników poleceń i wytycznych pracodawców. Odpowiedzi na przedmiotowe pytania pozwolą jednocześnie na ustalenie relacji pomiędzy art. 11 k.p.c. i art. 52 § 1 k.p., a tym samym na ujednolicenie wykładni tych przepisów przez wskazanie, czy dla uznania, że mamy do czynienia z ciężkim naruszeniem podstawowych obowiązków pracowniczych, wystarczające jest skazanie prawomocnym wyrokiem karnym za czyn pozostający w związku z pracą, czy też konieczne jest każdorazowe badanie przez sąd pracy okoliczności sprawy by przyjąć, że rzeczywiście czyn pracownika przy uwzględnieniu całokształtu stanu faktycznego stanowił ciężkie naruszenie podstawowych obowiązków pracowniczych.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pozwana wniosła o jej oddalenie w całości i zasądzenie od powódki kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Skarga kasacyjna, jako szczególny środek zaskarżenia, służy realizacji interesu publicznego w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości. Funkcje postępowania kasacyjnego powodują, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania oraz jego uzasadnienie powinny koncentrować się na wykazaniu, iż w konkretnej sprawie zachodzą okoliczności przemawiające za interwencją Sądu Najwyższego. Rozpoznanie skargi kasacyjnej następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c. i tylko w przypadku przekonania Sądu Najwyższego przez skarżącego, za pomocą jurydycznej argumentacji, że zachodzi publicznoprawna potrzeba rozstrzygnięcia sformułowanego w skardze zagadnienia prawnego przy jej merytorycznym rozpoznawaniu.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba

wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest problem nowy, który nie został do tej pory bezpośrednio rozwiązany w orzecznictwie Sądu Najwyższego i dla rozwikłania którego dotychczasowe orzecznictwo jest niewystarczające. W przypadku wskazania jako podstawy wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania przepisu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., skarżący ma obowiązek nie tylko sformułować samo zagadnienie, ale także – w uzasadnieniu wniosku – przedstawić odpowiednią juretryczną argumentację wskazującą na dopuszczalność i celowość rozwiązania problemu prawnego w sposób preferowany przez skarżącego, a odmienny od sposobu rozstrzygnięcia tego problemu przy wykorzystaniu zapatrywań wyrażonych przez Sąd drugiej instancji. Wywód ten powinien być zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. Samo zaś zagadnienie prawne, w formie pytania sformułowanego w taki sposób, by możliwe było rozstrzygnięcie stawianych przez skarżącego wątpliwości, musi w swej treści zawierać odwołanie do przepisu lub przepisów prawa, na tle których takie zagadnienie powstaje. Dopiero wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” oraz czy jest to zagadnienie „istotne” (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000 nr 7 -8, poz. 147; z dnia 18 marca 2004 r., I PK 620/03, LEX nr 513011; z dnia 8 lipca 2004 r., II PK 71/04, LEX nr 375715 i z dnia 16 kwietnia 2008 r., I CZ 11/08, LEX nr 393883). Nie spełnia określonego w art. 398⁹ § 1 k.p.c. wymagania sformułowanie istotnego zagadnienia prawnego w sposób ogólny i nieprecyzyjny, a zwłaszcza ograniczenie się do samego postawienia pytania, bez odniesienia się do problemów interpretacyjnych przepisów (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 25 lutego 2008 r., I UK 332/07, LEX nr 452451 i z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538).

W przypadku powołania tej przesłanki przesądu, jaką jest potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie, przepisy mające być przedmiotem wykładni Sądu Najwyższego

powinny należeć do katalogu przepisów, których naruszenie przez sąd drugiej instancji zarzucono w ramach podstawy skargi (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 września 2002 r., I PKN 682/01, OSNP 2004 nr 12, poz. 211). Rzeczą skarżącego jest zaś wykazanie, że określony przepis prawa, mimo iż budzi poważne wątpliwości ze sprecyzowaniem, na czym te poważne wątpliwości polegają), nie doczekał się wykładni, bądź niejednolita jego wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które to orzecznictwo należy przytoczyć (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002 nr 12, poz. 151; z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07, LEX nr 315351; z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02, LEX nr 57231; z dnia 13 grudnia 2007 r., I PK 233/07, OSNP 2009 nr 2-4, poz. 43 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133). Oczywiście jest, iż budzący wątpliwości interpretacyjne przepis musi mieć zastosowanie w sprawie, a jego wykładnia – mieć znaczenie dla jej rozstrzygnięcia. Przedmiotem zainteresowania Sądu Najwyższego jest jednak sam przepis, a nie rozstrzygnięcie konkretnego sporu. Stąd też wspomniane wątpliwości interpretacyjne powinny być na tyle poważne, by ich wyjaśnienie nie sprowadzało się do prostej wykładni przepisów. W tym wyraża się publicznoprawny charakter skargi kasacyjnej. Celem realizowanym w wyniku rozpoznania skargi kasacyjnej jest bowiem ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni przepisów prawa oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój jurysprudencji i prawa pozytywnego, a nie korekta orzeczeń wydawanych przez sady powszechne (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000 nr 7-8, poz. 147).

Zgodnie zaś z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, wnoszący skargę kasacyjną powołujący się we wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania na art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. powinien przytoczyć argumenty świadczące o tym, że skarga jest oczywiście uzasadniona. Przez oczywistą zasadność skargi kasacyjnej rozumie się przy tym sytuację, w której zaskarżone orzeczenie sądu drugiej instancji w sposób ewidentny narusza konkretne przepisy prawa. Oczywiście naruszenie rozumiane jest bowiem jako widoczna natychmiast, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurydycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z brzmieniem przepisów albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (postanowienia Sądu Najwyższego z 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616; z 26 lutego 2008

r., II UK 317/ 07, LEX nr 453107; z 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364; z 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). Oznacza to, że we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, jak i jego uzasadnieniu niezbędne jest powołanie konkretnych przepisów prawa, z którymi wyrok Sądu II instancji jest w oczywisty sposób sprzeczny.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy stwierdzić należy, że skarga kasacyjna w zakresie wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania nie spełnia wymagań stawianych temu nadzwyczajnemu środkowi zaskarżenia. Stawiając tezę o występowaniu w sprawie istotnych zagadnień prawnych i potrzebie wykładni przepisów prawa, skarżąca ograniczyła się do postawienia samych pytań, na których odpowiedź oznaczałaby rozstrzygnięcie przez Sąd Najwyższy tego konkretnego sporu. Formułując owe pytania, autor skargi kasacyjnej nie wskazał nawet przepisów prawa materialnego lub procesowego, na których podstawie konstruował wspomniane zagadnienia prawne i sugerował potrzebę wykładni prawa. Jedynie z lektury uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania można domyślać się, że chodzi o art. 11 k.p.c. i art. 52 k.p. Brak jest jednak jakiegokolwiek ogólnego i abstrakcyjnego odniesienia do treści tychże przepisów i wskazania, w czym tkwią trudności w dekodowaniu zawartych w nich norm prawnych oraz do jakich rozbieżnych stanowisk w judykaturze doprowadziła próba wykładni interpretacji powołanych przepisów (z przytoczeniem konkretnych orzeczeń sądowych ilustrujących owe rozbieżności). Ostania ze wskazanych przesłanek przedsądu, tj. oczywista zasadność skargi kasacyjnej, nie została zaś w ogóle uzasadniona przez skarżącą.

Reasumując: wobec niewykazania istnienia wskazanych w skardze kasacyjnej przesłanek przyjęcia jej do rozpoznania, z mocy art. 398⁹ § 2 k.p.c. należało orzec jak w sentencji.